

OKU TEFEKKÜR ET TEFEKKÜR ET OKU

OTTO

OTTO 195

© MAK GRUP MEDYA PRO. REK. YAY. A.Ş.

İSLAM HUKUKU 01

İslam Hukukuna Giriş

Özgün Adı: *An Introduction to Islamic Law*

Joseph Schacht

Çevirenler: Mehmet Dağ - Abdulkadir Şener

Önceki Baskılar: A.Ü. İlahiyat Fakültesi Yayınları, 1977, 1986

Son Okuma: MAK Grup Redaksiyon Ekibi

Redaksiyon: MAK Grup Redaksiyon Ekibi

Grafik Tasarım ve Uygulama: Tavoos

Cilt: Birinci Cilt

Baskı: Ayrıntı Basımevi Ankara - Sertifika No: 13987

1. Baskı: Eylül 2018 (Gözden Geçirilmiş)

Sertifika No: 33205

ISBN 978-605-2300-57-2

İletişim Adresleri

Cinnah Cd. Kırkpınar Sk. 5/4

06690 Çankaya Ankara

tel.-faks: 0312. 439 01 69

www.ottoyayin.com

otto@ottoyayin.com

facebook.com/otto.yayinlari

twitter.com/ottoyayin

İSLAM HUKUKUNA GİRİŞ

JOSEPH SCHACHT

Çevirenler

MEHMET DAĞ - ABDULKADİR ŞENER

GÖZDEN GEÇİRİLMİŞ BASKI

OTTO

JOSEPH SCHACHT

Almanya'da dünyaya geldi (1902). Breslau (Wroclaw, Polonya) Üniversitesi'nde teoloji dalında lisans öğrenimine başladı (1920). Hassâf'ın *Kitâbu'l-Hiyel*'ini konu edinen teziyle doktor unvanını aldı (1923). Freiburg im Breisgau Üniversitesi'nde iki yıl öğretim görevlisi olarak vazife yaptı (1925); doçent (1927) ve profesör ünvanlarını aldı (1929). Mısır Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde misafir hoca olarak ders verdi (1930). Königsberg Üniversitesi'nde görev ve başladı (1932). Oxford Üniversitesi'nden tekrar doktora derecesi aldı (1952). Çeşitli ülke ve üniversitelerde hocalık yaptıktan sonra Columbia Üniversitesi'ne profesör olarak tayin edildi (1959). Buradaki görevi vefatına kadar devam etti. Birçok ödüle layık görülen Schacht, New Jersey'de vefat etti (1969).

Schacht, başta İslam hukuku olmak üzere İslam araştırmalarının pek çok alanında çalışmalar yapmış ve eserler kaleme almıştır. Hassâf'ın *Kitâbu'l-Hiyel*'i (Hannover 1923), Ebû Hâtim Mahmûd b. Hasan el-Kazvî'nin *Kitâbu'l-Hiyel*'i tenkitli neşirlerine örneklerdir. Bu alandaki araştırmalarının sonuçlarını makale ve kitaplarında ortaya koymuştur.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	11
YENİ BASKIYA SUNUŞ	13
ÇEVİRENLERİN SUNUŞU	15
ÖNSÖZ	17
İKİNCİ BASKININ ÖNSÖZÜ	19
1. BAŞLANGIÇ	21

[BİRİNCİ BÖLÜM] TARİHİ KISIM 27-133

2. İSLAM ÖNCESİ DURUM	27
3. HZ. MUHAMMED VE KUR'AN	31
4. İSLAM'IN I. YÜZYILI	36
5. EMEVİLER İDARESİ VE İLK HUKUKÇULAR	44
6. ESKİ HUKUK EKOLLERİ, KARŞI HAREKETLER VE HADİSÇİLER	49
7. İLK SİSTEMATİK İCTİHAD VE II. YÜZYIL HUKUKÇULARI	58
8. İLK ABBASİLERDE İSLAM HUKUKU, YASAMA VE İDARE	71
9. SONRAKİ HUKUK EKOLLERİ VE BUNLARIN KLASİK NAZARİYELERİ	79
10. MUTLAK İCTİHAD KAPISININ KAPANMASI VE DOKTRİNİN GELİŞMESİ	91
11. NAZARİYE VE TATBİKAT	98
12. ÖZLEŞMECİ TEPKİLER	108
13. OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA İSLAM HUKUKU	111
14. HİNDİSTİN'DA İNGİLİZ, CEZAYİR'DE FRANSIZ TESİRİ ALTINDA İSLAM HUKUKU	116
15. MODERNİST YASAMA FAALİYETLERİ	122

[İKİNCİ BÖLÜM]
SİSTEMATİK KISIM
135-235

16. ANA KAYNAKLAR	135
17. GENEL KAVRAMLAR	139
18. ŞAHISLAR	147
19. MÜLKİYET	157
20. GENEL OLARAK BORÇLAR	167
21. ÖZEL OLARAK BORÇLAR VE AKİTLER	174
22. AİLE HUKUKU	185
23. MİRAS HUKUKU	193
24. CEZA HUKUKU	199
25. USUL HUKUKU	212
26. İSLAM HUKUKUNUN MAHİYETİ	223
KRONOLOJİK TABLO	237
BİBLİYOGRAFYA	241
DİZİN	295

YENİ BASKIYA SUNUŞ

Bilimsel hayatını İslami ilimlere ve özellikle fıkhi konuları araştırmaya adanmış müellifimiz Joseph Schacht'ın bu değerli eseri daha önce Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları tarafından 1977 ve 1986 tarihlerinde basıldı.

Eser, üzerinden uzun yıllar geçmesine rağmen değerinden hiçbir şey kaybetmedi. Hatta fıkhi meselelerin güncelleştirilmesinin tartışıldığı günümüz Türkiye'sinde İslam hukuk tarihindeki yenileşme hareketlerine bir ölçüde ışık tutan bu tür eserlere daha çok ihtiyaç duyulduğu ortaya çıktı.

Burada dilimize çevrilmesinde yarar gördüğümüz iki eseri kaydetmekle yetinelim:

1. Ahmed Mahmūd Subhī, *Muhâvele li-Tecdîdî'l-Fikri'l-İslâmî (İslami Düşüncenin Yenilenmesi için Bir Girişim)*, Beyrut-Lübnan 1996.

2. Muhammed ed-Dusûkî, *et-Tecdîd fî'l-Fikhi'l-İslâmî (İslami Fıkhın Yenilenmesi)*, Beyrut-Lübnan 2004.

Müellif Schacht, eserinin her bölümü için kitabın sonunda aynı numarayı taşıyan bir bibliyografya vermiş ve o bölümün dipnotlarının ait olduğu kaynakları sırasıyla belirtmiştir. Bu hususu okuyucularımızın dikkatine sunmakta fayda görmekteyiz.

İlgi duyanların bu esere ulaşmasını sağlayan OTTO'ya teşekkürlerimizi sunmayı zevkli bir borç biliriz.

Çevirenler
İzmir 2018

ÖNSÖZ

Bu kitap, İslam hukuk tarihi ve bu hukuk sisteminin ana hatları hakkındaki mevcut bilgimizin özetini barındırmaktadır. Eser, iki sınıf okuyucuya hitap etmektedir. Bunlardan birisi tarih, sosyal bilimler ve karşılaştırmalı hukukla uğraşanlar; ötekisi de çekici ve özel önemi haiz olan İslam araştırmaları dalında çalışmak arzusunda bulunan Arabiyatçılardır. İslam hukuku bize, hukuk düşüncesinin ve genel olarak beşerî hukuk fikrinin imkânları hakkında dikkate değer bir örnek ve dünyadaki büyük dinlerden birisinin ruhunu anlamanın anahtarını vermektedir. Bu kitap, sadece İslam hukukunu tarihî bir hadise olarak ele almakta olup Müslümanların yaşadığı Yakın Doğu ile diğer ülkelerdeki Müslümanlarla ilgili değildir. Ben bu eseri, İslam araştırmaları yapan ve İslam hukukunu açıklamaya çalışan biri sıfatıyla kaleme alıyorum; bir hukukçu veya bir karşılaştırmalı hukuk bilgini, ya da bir sosyolog olarak değil. Bununla birlikte bir İslam tarihçisi olarak İslam hukukunun gelişmesini, mevcut bilgi ve durumumuzun müsaadesi nispetinde, İslam cemiyetinin gelişmesine bağlamaya, bu kitabın tarihî ve sistematik kısımlarını tamamlamaya çalıştım. Açıklamalarımı makul sınırlar içinde tutmak için kendimi Sünni cemaatin İslam hukukundan dışarı çıkarmamak zorunda kaldım; Şii ve İbazilerdeki hukuki gelişmeleri bir yana bıraktım. Bu maksatla eserin sistematik kısmında Sünni hukuk ekollerinden Hanefi mezhebini seçtim. Bununla birlikte bibliyografyaların, Sünni ekollerle Şii ve İbazilerin hukuklarını da içine almasında tereddüt göstermedim.

Bibliyografya, bu eserin esash bölümünü teşkil ettiği gibi, yu-

karında sözü edilen muhtemel her iki okuyucu sınıfına da hitap etmektedir. Fakat ben, bibliyografya bakımından tam bir mükemmelliği amaç edinmedim. Özellikle sırf tarihi ilgilendiren veya esas itibarıyla bu metinde söylenenlere bir ilavede bulunmayan yahut da bugünkü ilmî ölçülere uymayan yayınları bir yana bıraktım. Zamanımızda uygulandığı şekliyle modern hukukçuların bugünkü uygulamada göze çarpan İslam hukuku ile ilgili teknik hususlar üzerinde yazdıkları eserleri bir seçime tabi tuttum. Eminim ki gerek tarihî gerekse sistematik kısımlarda Arapça ana kaynaklara kısaca işaretle bulunmak, Arabiyatla uğraşanlar için yeterlidir. Bu eserin diğer okuyucuları için ise imkânım elverdiği nispette Arapça metinlerin tercümelerine işaret ettim. Bibliyografyada, daha çok derinleşmek için faydalı olan eserler (*) işaretiyle, zaruri gördüğüm eserler de (**) işaretiyle gösterilmiştir. Ancak bu işaretler, bibliyografyada yer alan öteki yayınları küçültücü herhangi bir anlam taşımamaktadır.

Bu eser, esas itibarıyla aynı sahada daha önce yazılmış iki eserin muhtevasını içine almaktadır; yani tarihî kısımda [J. Schacht] *Esquisse d'une Histoire du Droit Musulmane*, Paris 1953'ün, sistematik kısımda ise G. Bergstrasser, *Grundzüge des Islamischen Rechts*, Berlin ve Leipzig 1935'in muhtevası verilmiştir. Sadece eskilerin yeni bir ifadesinden ibaret olmayan, ancak konu üzerinde yıllarca süren araştırmaların bir sonucu olan bu eser, sözü edilen iki eserin yerine geçmek niyetindedir. Washington'daki Middle East Institute'un *Law in the Middle East* cildinde çıkan makalemin metnini bu kitaba almama müsaade etmekle bana göstermiş olduğu nezaketi burada itiraf etmek isterim.

J. Schacht
Şubat 1964

DİZİN

A

Abbasi: ~ Devleti 73, 77; ~ halifeleri 111;
~ler 24, 44, 46, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77,
78, 79, 97, 224, 237
Abdullâh b. el-Mukaffa 77
Abdullâh b. İbâd 39
Abdulmecid 114
Abdülmelik 39, 237
adaletle hükmetmek 33
Aden 120
âdet 41, 52, 84, 99, 114, 117, 149, 185,
188
adil 148
adî mülkiyet 219
Adli kâtip 43
adli kâtiplik 43, 46
adli tatbikat 46
adultery 203
Afganistan 88, 110
afv 205
ahkâm 41, 99, 137, 143; ~-ı hamse 41, 143
aile: ~ hukuku 33, 34, 98, 119, 122, 124,
128, 130, 132, 171; ~ vakfı 119, 120; ~
ve miras hukuku 39, 123, 131
akile 149, 155, 178, 185, 208
akitler 33, 98, 100, 124, 129, 130;
~in hukuki yapısı 43; ~ ve Borçlar
Kanunnamesi 129
alım-satım hukuku 42
Ali (Hz.) 54, 55, 59, 60
Allah: ~ hakkı 136, 230, 231; ~'in iradesi 89
amel 51, 54, 83, 84, 89, 106, 131, 132,
135, 137, 234; ~ kavramı 83
Anglo-Muhammadan hukuk 24, 118, 119,
121
Arabistan 22, 27, 28, 30, 32, 36, 38, 40,
88, 89, 91, 99, 108, 109, 123, 133, 166;
~daki hukuki müesseseler 27; ~ hukuku
22, 32
Arabiyat 21
Arap: ~ davranış ölçüleri 35; ~ fütuhatı

45; ~İslam cemiyeti 44; ~ kabileleri 44,
45; ~ların muhafazakarlığı 38; ~ların örfi
hukuku 29; ~ literatürü 21; ~ örfü 63; ~
saltanatı 45; ~ tarihçileri 44
arazi vergisi 154
âriyet 157, 180, 192
arus resmi 111
asabe 61, 185, 195, 196, 197, 208; ~ bi-
ğayrihî 195, 196; ~ bi-nefsihî 196; ~ ma'a
ğayrihâ 196
asıl 142, 144, 159, 180, 206, 218, 224,
229; ~ icare 42
askerî tımarı 114
asli iktisap 159
Atâ' b. Ebî Rabâh 53, 64, 237
atalara ait örnekler 39
aval 101
avl 196
Avrupa ticaret hukuku 28
ayn 144, 157, 229

B

Babil evlenme ve icar akitleri 43
bain 188, 192, 202
başkent kadısı 73
baş vergisi 154
başvezirlik makamı 113
batıl 68, 104, 144, 146, 157, 158, 172, 175,
187, 190, 224, 227
Batı medeniyeti 122
Bâyezid (II.) 113
bedenî zararlar 129
bedeviler 28
Belâzürî 40
berâ'et 176
beyan 29, 58, 62, 69, 75, 95, 104, 106,
110, 130, 139, 140, 142, 188, 189, 217,
218, 221
beytülmal 148, 164, 192, 194, 208
bey'ül: ~-arâyâ 62, 177; ~-ine 176; ~-uhde
100; ~-vefâ 100

- beyyine 72, 115, 117, 123, 162, 194, 215, 216, 217, 218, 227; ~ hukuku 116
- bid'at 188
- bilginlerin icması 41, 51, 52, 69, 81, 82
- Bizans: ~ Devleti 46; ~ devri 74; ~lı hâkimler 46; ~ Suriyesi 27
- borç 102, 150, 168, 171, 172, 217; ~lar hukuku 98, 100, 102, 114, 124, 129, 133, 149, 155, 221; ~ların havalesi 129
- boşanma 34, 39, 48, 98, 99, 123, 127, 131, 132, 149, 187, 188, 190, 191
- buluğ 189, 191
- bütün Müslümanların icması 51
- C
- caiz 90, 143, 144, 145, 165, 170, 174, 178, 181, 182, 186, 224, 227, 228, 234
- cari tabikat 102
- cariye 150, 190
- cenaze namazı 144
- ceza hukuku 27, 36, 71, 76, 98, 99, 108, 110, 114, 117, 136, 143, 211, 222, 230, 231, 232
- cezai: ~ adale 98; ~ davalar 72
- Cezayir 11, 24, 120, 121, 122, 123, 240; ~ Müslüman Hukuku 121, 240; ~ Müslüman Hukuku Kanunnamesi 121
- Cidde 109
- cihad 144, 170
- cinai 207, 231
- cizye 154
- common law 117
- cüzaf 170
- Ç
- çağdaş İslam devletleri 23
- çarşı ve pazar denetimcisi 46
- Çek 101
- çivi yazısı edebiyatı 43
- D
- daru'l: ~-harb 155; ~-İslâm 155
- Dâvud b. Halef 86, 94, 238
- define 160
- değişik kuraatler 39
- dellese 30
- Demmam 109
- devşirme müessesesi 111
- deyn 167, 168, 169
- din: ~ müceddidi 31
- din: ~dar hukuk mütehasısları 48
- dini: ~ emrin otoritesi 32; ~ hukuk 48, 50, 51, 55, 87, 91, 92, 94, 95, 96, 99, 102, 104, 106, 122, 137; ~ hukuk sistemi 103; ~ ıslahat hareketleri 108; ~ ödevler 21; ~ ve ahlaki kaideler sistemi 21; ~ ve ahlaki prensipler 32
- diyet 28, 34, 151, 183, 200, 201, 205, 206, 208, 209, 210, 211, 213, 224, 227; ~ müessesesi 28
- Doğu Afrika 88, 119, 120
- Doğu: ~ kiliseleri hukuku 42; ~ kiliselerinin hayır müesseseleri 40
- dolus 30
- dönme Araplar 27
- dört mezhep 23, 90
- drahoma 185, 191
- duhul 185, 186
- dünyevi iktidar 72
- E
- Ebu Bekir 38, 39, 52, 237
- Ebü Hanife 59, 62, 63, 65, 66, 67, 68, 79, 226, 238
- Ebü Kilâbe 47
- Ebü Sevr 87, 238
- Ebüs-Suûd 112, 113
- Ebü Ya'kub Yûsuf 87, 238
- Ebü Yûsuf 41, 62, 63, 65, 66, 67, 71, 73, 78, 79, 103, 160, 226, 238
- ecir-i müşterek 178
- ecr 29, 177, 178
- eda ehliyeti 147
- edebu'l-kâdi 106, 137
- ehl-i: ~ kitap 155; ~ Sünnet 139
- ekolün yaşayan geleneği 50
- eman 144, 154, 230
- emanet 106, 159, 160, 163, 172, 214; ~çi 170
- Emânullâh Han 110
- eme 150
- Emevi: ~ halifeleri 47, 76; ~ hükümeti 44; ~ idaresi 24, 45, 46; ~ler 24, 44, 45, 70, 71, 72, 76, 231, 237; ~lerin hâkimiyeti 44; ~lerin idari nizamları 49
- emsal doktrini 117
- Endûlus 88, 237
- erş 210, 211
- eski Arapların müspet hukuku 27
- eşbah ve'n-nezâir 137
- evlenme: ~ akdi 60, 120, 131; ~ rejimi 131
- Evrengezib Âlemgîr 116
- Evzâî 62, 63, 64, 65, 68, 80, 238
- Evzai mezhebi 88
- F
- faiz 27, 33, 34, 56, 61, 100, 101, 168, 176, 225; ~ müessesesi 34; ~ yaşağı 35
- farz 34, 39, 51, 143, 144, 154, 180, 194, 200, 211, 224; ~-ı ayn 144; ~-ı kifâye 144
- Fas 83, 84, 124, 131, 132, 240; ~ ameli 132
- fasık 148, 203, 217
- fasit 144, 146, 158, 175, 180, 187, 191, 202; ~ akitler 144
- ferağı 148
- feraitz 137
- ferd: ~ ictihad 47, 58; ~ re'y 61
- fer'i mülkiyet iktisabı 161
- fesâdu'z-zamân 107
- fesih 144, 161, 175, 177, 180, 186; ~ hakkı 144, 161, 186

fıkhi mezhepler 23
fıkıh 21; ~ ekolü 135; ~ mantığı 169, 173, 177, 206, 208, 229
fidye 151, 152, 210
fiili tatbikat 23, 99, 108
Filistin 125
Fransız: ~ hukuku 120, 129; ~ idaresi 120
fukaha 49
furuk 137, 229
füru 37, 50, 87, 121

G

gabn-i fâhiş 140
gaip 142, 147, 212
gasp 73, 158, 159, 160, 161, 172, 174, 180, 183, 184, 204, 215, 224
gayr-ı sahih 145
gayr-i : ~ aynı 157; ~ malum 158; ~ memlûk 157; ~ menkul 99, 164, 165; ~ menkul mallar 99; ~ meşru zilyetlik 159; ~ müslim tebaa 114
geleneksel İslam hukuku 128
gerçek bankacılık faaliyetleri 100
gurre 147, 210
Gülhane Hatt-ı Hümayunu 114
Güney Arabistan 27, 30, 88, 99

H

haber-i vâhid 85
habs 148, 163, 173
haciz 222
hadâne 191
had cezasi 59, 60, 136, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 224
hadd 199

hadis: ~ mütehasısları 85; ~çiler hareketi 55; ~çilerin hareketi 55
hakem 29, 31, 32, 36, 45, 213, 214, 222; ~e 28, 29, 31; ~ karanı 29; ~ usulü 29, 36, 45
hakk-ı âdemî 183, 201, 202
haklardan feragat 32
Halife Ömer 37, 53
Halkoyu 29
halvet 185, 191; ~i gayr-i sahiha 190
Hammâd 62, 65
Hammâd b. Ebî Süleymân 52, 237
Hanbeli 85, 86, 87, 88, 89, 94, 95, 104, 108, 109, 227, 238, 239; ~ doktrinini 109; ~ ekolü 88, 89, 109; ~ uleması 109
Hanedanlık politikası 71
Hanefi: ~ aile hukuku 122; ~ doktrin 59; ~ ekolünün doktrinleri 121; ~ mezhebi 135; ~ vakfi 119
haraç 154
haram 68, 90, 144, 145, 191, 223, 224, 225, 227, 234
harbi 154, 208
Harici 37, 38, 39, 42
Hârûn er-Reşîd 71, 73, 78, 238
Hassâf 103

havale 46, 72, 100, 101, 132, 172
hayır kuruluşları 98
heder 208
Helenistik hitabet 41, 42
Hıristiyan 111, 216; ~ tebaa 111
hiyâr 141, 142, 168, 171, 175, 176, 177, 178, 189, 193; ~ hakkı 144, 175
hibe 142, 168, 181, 198, 218, 219, 220
hile 30, 100, 101, 102, 167, 180
hile-i şer'iyye 100
Hindistan 24, 88, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 126, 239, 240
Hint Yarımadası 88, 89, 126
Hisbe 74
hiyâr-ı şart 129
hiyel 100, 101, 103, 104, 106, 137, 234, 235; ~ metodu 100; ~ yazarları 103
hukmu'l-havz 99
hukmu't-tâgüt 99
hukuk ekolleri 23, 49, 50, 55, 56, 57, 77, 79, 82, 85, 87, 88, 89, 92, 96
hukuki: ~ beyyine 40, 104; ~ bilmeceler 60; ~ ehliyet 147; ~ faraziyeler 102; ~ hileler 101, 102; ~ istidlal 59, 86; ~ kaide 60; ~ kaideler 89; ~ kavram ve kaideler 41; ~ modernleşme 77, 226; ~ muteberlik 33, 103; ~ nazariye 23, 97; ~ örf 29; ~ prensipleri 41; ~ teorisi 86
hul' 188, 189
hulle 104
hükmi şahsiyet 178
hükümdarın siyaseti 113
Hüküm Günü 31, 32

I

Irak 27, 30, 38, 39, 42, 43, 49, 50, 52, 53, 54, 60, 62, 63, 64, 65, 67, 79, 87, 88, 103, 115, 125, 126, 129, 130, 166, 240; ~ lılar 54, 56, 59, 60, 63

İ

İbâzi 23, 88
İbn Ebî Leylâ 59, 62, 65, 66, 68, 238
İbn Hanbel 85, 88, 238
İbn Hazm 86, 238
İbn Kayyim el-Cevziyye 94, 104, 239
İbn Mes'ûd 53, 54
İbn Mukaffa' 78
İbn Süüd 109
İbn Teymiyye 86, 88, 89, 94, 95, 104, 109, 239
İbn Tûmart 87, 94, 238
ibra 168, 171, 182, 216
İbrâhîm el-Halebî 135, 239
İbrâhîm en-Nehât 48, 52, 53, 60, 62, 63, 95, 237
icab 43, 152, 154, 163, 168, 171, 173, 190, 191, 197, 201, 206, 208, 209, 210, 217, 218, 220; ~ ve kabul 43, 168

- icare 42, 43, 141, 142, 143, 157, 177, 178, 180, 193; ~ akdî 43
 icar müesseseleri 40
 icaze 145
 icma 51, 69, 81, 82, 83, 86, 89, 90, 93, 94, 137, 235; ~ doktrini 235
 icmâ'u ehli'l-Medine 83
 icthad 41, 42, 56, 58, 59, 60, 66, 67, 69, 80, 83, 85, 89, 92, 93, 94, 95, 121, 124, 126, 127, 138, 225, 226, 235; ~ hukuku 121; ~ metodları 41, 42, 89; ~ usulü 93
 icthâdu'r-re'y 59, 91
 idari adalet 108
 iddet 141, 187, 190, 192, 202
 ideal şeriat nazariyesi 98
 ihtiyat 146
 ikâle 171, 177
 iki şahid esası 30
 ikrah 140, 200, 224
 ikrar 174, 214, 216; ~ belgesi 106
 ilâ' 189
 ilk Abbasi: ~ devri 91, 111, 112; ~ ler 71, 72, 74, 79
 ilkâ bi'l-hacer 170
 ilk: ~ İslam kadınları 46, 231; ~ Müslümanlar 40
 ilzâmî 175
 İmâm Mâlik 41, 60, 62, 65, 68, 83, 87, 96, 102, 238
 İmâm Yahyâ 110
 ine 101, 176
 İngiliz: ~ hâkimleri 117; ~ hukuk düşüncesi 119; ~ hukuk kavramları 117; ~ idaresi 109, 116, 120; ~ koloni idaresi 108; ~ örf ve âdet hukuku 117; ~ sömürgesi 24
 ipotek 163
 İran Medeni Kanunu 132
 irtidat 141, 149, 156, 161
 İslam: ~ bilginleri 111; ~ cemaati 24, 37; ~ cemiyeti 36, 45; ~ düşmanı 44; ~ fethi 46; ~ hukuk ilmi 42, 44, 50, 119, 122, 124, 128; ~ hukuk müesseseleri 119; ~ hukuk nazariyesi 39, 81, 84, 166; ~ hukuk sosyolojisi 106; ~ hukuk tarihi 17, 55, 111, 133; ~ hukuku 15, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 30, 40, 50, 71, 73, 75, 78, 82, 91, 93, 96, 97, 98, 99, 100, 102, 104, 107, 108, 109, 111, 114, 115, 118, 120, 121, 122, 124, 125, 129, 132, 133, 135, 140, 143, 148, 153, 156, 158, 159, 160, 161, 163, 167, 169, 170, 171, 173, 177, 179, 181, 182, 183, 205, 209, 213, 221, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235; ~ Hukuku 225; ~ hukukunun fiili tabikatu 106; ~ hükümetleri 96, 105, 106, 107; ~'in ilk müftüleri 48; ~i adalet 37, 44; ~i adalet icrası 32; ~i devlet 34; ~i düşünce 21; ~i firkalar 37; ~i hayat tarzı 21; ~i ilim dalları 21; ~i kuralları 47; ~i imparatorluğu 24; ~i medeni hukuku 116; ~i medeniyeti 42; ~i öncesi hukuki tabikat 40; ~i şeriat hukuku 118; ~i şeriatı 81
 İsmâ-Aşerîyye 37, 42, 117, 187; ~ mezhebi 37
 İsrail 115, 125
 İstanbul müftisi 112
 istibrâ' 141, 190
 istihkak davası 162, 164, 221
 istihsan 58, 59, 62, 68, 82, 83, 84, 138, 178, 180, 207, 228
 istila 159
 istimlak 165
 istishab 42, 58
 istislah 42, 82, 83, 84, 132, 138, 228
 işâret-i ma'hûde 140
 iş kazaları 110
 itâk 152
 itk 152, 189
- J
 Justinien kanunları 41
- K
 kabile: ~ hukukçusu 99; ~ reisleri 29; ~ sistemi 28
 kabz 161, 175, 181
 kadâ 31
 kadı 45, 46, 72, 73, 96, 148, 189, 212, 213, 214, 219, 220, 221, 231; ~lık görevi 45, 47, 72
 Kadı Şureyh 45
 kâdî 31, 73, 106, 137
 kamu hukuku 136
 kan: ~ bedeli 110, 129, 208; ~ davalan 28
 Kânûni 35, 113
 kanun: ~ koyucusu 36; ~nameler 77, 106, 113
 kasame 208, 217, 221, 227
 kâsır 147
 kâtib-i adiller 218
 katl bi-sebeb 205
 kat'ut-tarîk 30, 199, 204
 kavâid 137
 kazâ 47, 118, 125, 132, 146, 171, 212
 kazai: ~ haciz 222; ~ tabikat 83
 kazf 34, 150, 151, 190, 199, 201, 203
 Kazvîni 103
 kefâle: ~ bi'l-mâl 181; ~ bi'n-nefs 181
 kefalet 141, 163, 170, 181, 182, 193, 213, 221, 222, 226
 keffaret 152, 189, 205, 206, 207, 209
 kelam 21
 Kenya 120
 kısas 34, 35, 45, 150, 151, 155, 163, 183, 192, 194, 200, 201, 205, 206, 209, 224
 kısmet 162
 kıyas 25, 42, 49, 58, 62, 67, 68, 82, 84, 86, 92, 137, 225, 232, 235
 kilise: ~ hiyerarşisi 22; ~ hukuku 22

- kira 42, 126, 141, 142, 157, 170, 178, 180, 193; ~ muamelesi 42
klasik Roma 41
komisyoncu 101, 143
köle: ~ kadınlar 28, 187, 190; ~lik 28, 150, 171; ~nin evlenmesi 150
Kufe 45, 49, 50, 53, 54, 55, 59, 64, 65, 67, 79, 81, 218, 220, 238; ~liler 52
kumar 33, 34, 169, 170
Kur'an: ~ emirleri 39; ~daki yasama 35; ~ hükümleri 47, 50; ~i teşri 98
Kureyşliler 36
kuru hurma 61, 169, 177
kutsal savaş 40
Kuzey: ~ Afrika 79, 87, 88; ~ Nijerya 108, 109, 120
- L
lafzi 86
laik mahkemeler 130, 132
lâzım 144, 163
Lestes 30
hiss 30
lian 189, 192, 203, 221, 227
locatio conductio 42
lukata 160
Lübnan 13, 115, 123, 125, 129; ~ Mülkiyet Kanunnamesi 129
- M
maddi hukuk 136
ma'düd 42, 159
Mahkemeler Yönetmeliği 123
Mahmüd (II.) 114
mahrec 196
mahrem 152, 187, 204
mahzar 106, 213
Maliki 60, 79, 81, 83, 84, 85, 87, 88, 104, 108, 109, 120, 121, 124, 126, 130, 150, 238, 239; ~ doktrini 84; ~ ekolü 79, 83, 84, 88; ~ler 81, 83, 105
maliye bakanlığı 110
maslahat 83
ma'tuh 148
Mecelle 114, 115, 123, 240
mecnun 147
meçhul 56, 170, 190, 228
medeni: ~ hukuk 136; ~ sorumluluk 34
Medine 24, 27, 28, 31, 32, 35, 36, 40, 44, 48, 49, 50, 53, 55, 56, 59, 62, 64, 65, 67, 75, 76, 78, 79, 80, 81, 83, 88, 102, 223, 232, 237; ~ halifeleri 24, 36, 44, 237; ~liler 52, 54, 56, 60, 63; ~lilerin tatbikatı 83, 87
mekküd 142, 147, 197, 212
mehir 60, 131, 150, 159, 187, 191, 219
mehr 60, 185, 187, 191, 202, 215, 216, 219, 221
Mehmed (II.) 112, 113
mekil 42
Mekke 27, 28, 31, 49, 53, 79, 158, 218, 220, 237; ~lilerin ticari tatbikatı 35
mekruh 90, 103, 104, 144, 158, 176, 181, 223, 224
meks 29
meleşâ 29
el-men'a 99
mendub 90, 144, 183, 223, 224, 227
menfaat 105, 126, 156, 157, 159, 168, 172, 178, 229
merasim divanı 113
merkezi hükümet 72
mersum 109
mesleki meratip silsilesi 112
mestür 148
mevkuf 142, 147, 153
mevlâ 153, 156, 210
Mevleviler 117
mevzûn 42, 159
meysir 33, 169
meyte 157
mezâlim mahkemeleri 73, 213
me'zun 151, 152, 153
Mısır Medeni Kanunu 129, 130
milk-i habîs 175
milletlerarası hukuk 135
miras: ~ hakkı 35, 192, 197; ~ hukuku 37, 39, 98, 117, 123, 131, 133, 137, 193, 228
mobedân-i mobed 73
modern: ~ hukuk 133, 136, 137; ~ laik kanunnameler 129
Moğol İmparatorluğu 24
mohatra 100
Morand, Code 121, 123, 240
Morand Kanunnamesi 121
Morand, Marcel 121
el-Muzenî 80, 238
muamele 33, 40, 101, 105, 119, 141, 144, 145, 151, 158, 169, 171, 172, 218, 225, 227
muâvada-i mâliyye 168
mübah 75, 90, 141, 223, 224
Mubâra'e 188
Mudârabe 142, 180
Mudevvene 132, 240
mufâvada 139, 179
muhâkale 30, 169, 177
Muhammed b. Abdilvahhâb 89
Muhammed (Hz.) 27, 30, 31, 32, 35, 40, 201, 209, 237
Muhammed Kadri Paşa 122
muhâtara 100, 101
muhayyerlik 142, 161, 189
muhsan 148, 151, 202
muhtesiblik 46, 74, 214, 231
murabıtlar 87, 108, 238
murur-i zaman 161
musâkât 142, 178
mut'a 187, 191
Muta nikâhı 38

- mutlak ichtihad 92, 235
 Muvahhidi 87, 94, 238; ~ler 87, 238
 muvâlat 156, 194
 muvâzaa 106
 muzâra'a 178
 mübadele senedi 100
 müdârib 179
 müdebber 158, 193, 211
 müflis 149, 222
 Müfti 95
 mühtedi Müslümanlar 41
 mükâteb 64, 152, 158, 159, 198, 211; ~ köle 64
 mükâtebe akdi 64, 152, 153
 mülânese 170
 mülâzeme 221
 mülk 100, 157, 158, 159, 166, 184, 202, 203, 207; ~ şüphesi 202, 203
 mülkiyet hakkı 143, 159, 160, 161, 164
 Mümbit Hilal 41
 mümeyyiz 148, 216
 münâbeze 170
 mürtihin 61
 mürtet 142, 161
 Müslüman: ~ aile hukuku 125; ~ Arap cemiyeti 24, 71; ~ cemaat 117; ~ cemaati 31, 48, 69, 118; ~ Cezayir hukuku 24; ~ tüccar 100
 müşpet hukuk 57, 81, 87, 94, 118, 138
 müstehab 144, 190
 müste'min 154
 müşâ' 161
 müşrik Araplar 22, 153
 müteârif 167
 müzâbene 61, 169, 177
 Müzâbene 229
 müzâra'a 142
- N
 nafaka 98, 106, 127, 150, 151, 185, 190, 191, 192, 212
 nâfiz 144
 nasslar 135; ~in delaleti 86
nazar fi'l-mezâlim 73, 76, 106, 232
 Necid 89, 109
 nesie 169, 176
 nesih 51
 Nijerya 108, 109, 120
 niyet 139, 140, 146, 160, 197, 200, 201, 227
 Nizami Kazâ İşleri 132
 nizamname 110, 117, 120
 nükûl 214
- O
 Oman 99
 On İki İmamcı Şii: ~ hukuk 126; ~ler 126; ~ miras hukuku 126
 Opinio Prudentium kavramı 41
 Orta Doğu hukuku 43
- Ortak mülkiyet 162
 Osman (Hz.) 39, 237
 Osmanlı: ~ Aile Hukuku Karamanesi 125; ~ eyaletleri 88; ~ hukuku 99; ~ İmparatorluğu 24, 88, 111, 112, 113, 114, 115, 224, 239; ~ kanunnameleri 113; ~ Mecellesi 122; ~ Medeni Kanunu 114, 240; ~ sultanları 111, 113; ~ Türkleri 111
- Ö
 ölmüş kimselerin terekeleri 35
 Ömer (Hz.) 37, 38, 39, 53, 75, 237
 örf kavramı 167
 örfi: ~ arazi hukuku 108; ~ hukuk 27, 29, 36, 47, 49, 84, 99, 131; ~ tatbikat 47; ~ ticaret hukuku 101, 104
 özel hukuk 136
- P
 Pakistan 12, 118, 119, 121, 126, 127, 240
 para sarrafı 101
 Peygamber (Hz.) 44, 53, 55, 81, 86, 89, 92, 94; ~in hayatı 23; ~in sünneti 54, 65, 69, 89, 92; ~in Sünneti 39, 54; ~in yasama faaliyeti 32; ~kanun koyucu 32
 pignus 42
 poliçe 100, 101, 172
 Privy Council 118
 putperest 31; ~ Araplar 31; ~ devrin ibadeti 34
 putun hükümleri 99
- R
 Rabbaniler 41, 42, 46; ~ hukuku 41, 42
 radâ 186
 rakabe 157, 229
 Rakik 150
 Recâ 47
 recm 37, 199, 200, 201, 202
 rehin 61, 100, 101, 163, 164
 rehn 29, 33, 161, 163
 Resmî müftiler 96
 re'su'l-mâl 176
 Revâkiye 41
 re'y 58, 59, 61, 62, 68, 75, 82, 91
 riba 33, 61, 168, 170, 171, 176, 180
 ric'i 188, 202; ~ talak 188
 rikâz 160
 Roma hukuku 41, 102
 rukbâ 29, 181
 rükün 144
 Rüşd 147
 rüşvet vermemek 33
- S
 sabi 148
 sadaka 160, 168, 220, 229
 safka 29, 168, 169
 sağır 148

- Sahih 144, 145, 224, 227
sakk 101, 217
sarf 50, 70, 148, 177
Sasani: ~ Irakî 27; ~ idaresi 46; ~ İran hukuku 42; ~ler hukuku 42
savaş ve ganimet hukuku 33
Savcılık 214, 231
Selçuklu Türk hükümdarları 88
Selefiyye hareketi 95
selem akdi 129, 142, 170, 176, 178
Selim (I.) 111
semen 170, 175
sensal 101
sensale 101
sensalis 101
sihriyet 185, 186, 187
sicil 213
sicillât 106
simsar 101
sirkat 199, 203
sistemik hukuk düşüncesi 54, 68
siyaset 38, 76, 77
siyâsetü'ş-şer'iyye 76
siyasi tefrikalar 37
sömürge idaresi 109
Stoa 41
subaşı 112, 114
suftuce 100, 172
Sufyân es-Sevri 80, 238
sulha 169
Suriye 27, 30, 49, 64, 80, 87, 115, 123, 125, 126, 128, 129, 130, 240; ~li Evzâî 62, 238
Suudi Arabistan 89, 109, 123, 133
Süleymân (I.) 111, 112, 113, 114
sünnet 29, 38, 43, 51, 52, 54, 68, 69, 78, 82, 87, 93, 94, 137, 227, 228; ~ fikri 38
Sünni 17, 23, 37, 42, 78, 82, 87, 88, 89, 111, 116, 126, 135, 194, 235; ~ cemaat 37, 82; ~ fıkıh mezhepleri 37; ~ İslam 23, 37, 111; ~ İslam hukuk ekolleri 37
- Ş
Şafiî 41, 56, 57, 59, 62, 63, 67, 68, 69, 70, 75, 80, 81, 82, 84, 85, 86, 88, 89, 92, 96, 103, 138, 227, 238
Şafii 81, 87, 88, 103, 227, 238, 239; ~ ekolu 81, 88; ~ler 83, 88, 105
şahıs hukuku 98
şahsi kanaat 61
şart 64, 126, 129, 141, 142, 144, 158, 170, 172, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 182, 185, 187, 191, 193, 201, 204, 212, 226, 235; ~lı talak 188
şaz 63
şehadet 149, 201, 218, 220, 222, 227
şeriat: ~a uygun hileler 104; ~im nüfuzu 98; ~ nazariyesi 101
şer'i: ~ akit yapısı 43; ~ beyyine 132; ~ hileler 137, 146; ~ hukuk 22, 25, 72, 74, 76, 96, 113; ~ hukuk 99, 107; ~ hukuk nazariyesi 99; ~ hukukun hükmü 111; ~ hükümler 33; ~ mahkemeler 88, 96, 109, 115, 122, 131, 132; ~ ölçü 71; ~ usuller 27
şeriket-i: ~ akd 179; ~ inân 179; ~ mâl 161; ~ vücut 179
Şeybâni 62, 63, 65, 67, 79, 103, 226, 238
şeyhülislam 96, 112
şibh-i amd 201, 205, 206
Şii: ~ fırkalar 23, 88; ~ hareketler 38; ~ hukuku 117; ~ler 37, 126, 187
şikâyetlerin tahkiki 73
şu'fa 100, 104, 115, 117, 129, 163, 165, 177, 214, 216, 218; ~ hakkı 100, 129, 163, 165, 214
Şûrâ Meclisi 118, 119, 120
şurbu'l-hamr 199, 203
şürüt 106, 137, 141, 234, 235
- T
taaddi 171, 180
Taberî 82, 87, 238
tabiatüstü kudretler 29
tacir 101
tadminu's-sunnâ 34
tağyir 160
tahâlüf 215
tahâtur 219
tahlil 104
tahrîmen mekruh 181
Taif 27
takiyye 141
taklit 38, 54, 81, 87, 93, 94, 95, 138; ~ devri 93
ta'liku't-talak 188
Talmud: ~ hukuku 42; ~ ve Rabbaniler hukuku 41, 42
tam diyet 227
Tanrı'nın hâkimiyeti fikri 72
Tanzimat Hareketi 114
tapu müessesesi 112
tasarruf-i: ~ müncez 168; ~ nâciz 168
taze hurma 61, 169, 177
ta'zir 110, 113, 151, 155, 183, 199, 202, 203, 208, 211, 231, 232
tazminat 27, 106, 110, 147; ~ muamelesi 106
teamül 38, 51
tebaa 46, 114
tedbîr 152
tefviz 188
teminat 25, 29, 33, 42, 46, 53, 101, 173, 176, 181, 201
Temyiz İşleri Dairesi 120
tenezzüh 146
tesebbüb 201
teslim 161
teşkilat: ~lanmış siyasi otorite 28;

- ~lanmış siyasi otorite 28; ~lı adalet sistemi 28
 Teşrii kuvvet 123
 tıfl 148
 ticaret hukuku 28, 100, 101, 104, 106
 ticari tatbikat 43
 Tunus 123, 129, 130, 131, 240; ~ Ahvâl-i Şahsiyye Kanunu 131
- U
 udûl 218
 uhde 29, 100
 ulema 49, 107, 111, 124, 127, 133
 ulû'l-emr 107
 umrâ 29, 181
 umumi: ~ ahlakın kontrolü 114; ~ noter 105; ~ vakıflar 130
 usul 89, 138, 186; ~ hukuku 136, 161
 usûlû'l-fikh 81, 137
- Û
 ücretli şahidler 105, 218
 ümmetin icmaı 226
 ümmü'l-veled 38, 152, 158, 190, 193, 202, 211
 Ürdün 115, 125, 128, 240
 üvey ana-babalık 131
- V
 vacib 43, 64, 90, 144, 183, 190, 224, 227
 Vahhabi 88, 89, 239; ~ler 89, 95, 108
 vahiy 227
 vakıf 40, 98, 99, 106, 112, 115, 117, 119, 123, 124, 137, 158, 164, 166, 233; ~ müessesesi 99
 vasıf 37, 94, 144, 148
 vasiyet 45, 115, 142, 147, 157, 159, 171, 174, 193, 197, 198; ~ler 106, 131, 193
 vazı'û'l-yed 159
 vedia 160
 vedî'a 180
- velâ 61, 153, 194, 210
 veliyyu'd-dem 205, 208
 vergi koyma usulleri 40
 vilâyet 212
 vücub ehliyeti 147
- Y
 Yahudi: ~ akidesi 35; ~ hukuk tarihi 22; ~ hukuku 22, 37, 42; ~ kolonisi 27; ~ sarraflar 100
 Yakın Doğu 17, 132, 166
 yarım diyet 209, 227
 yaşayan gelenek 51, 54, 65, 81, 82
 Yazılı belgeler 30, 105, 217
 yed 159
 Yemen 99, 110
 Yenbu 109
 Yûhanna ed-Dımaşkı 39, 40, 46
- Z
 zahiri 22, 86, 226
 Zahiri: ~ ekolü 86; ~ hukuk ekolü 86; ~ler 86, 87, 94; ~ usulü 87
 zamanaşımı 113, 141, 161, 200
 zaruret doktrini 107
 Zengibar 120
 zevc 187
 Zevu'l-erhâm 194
 Zeydi-Şii 88, 110; ~ doktrin 110
 zihâr 189
 Zilyetlik 159, 162
 zimmet 154
 zimmi 154, 155, 216
 zina 34, 59, 74, 148, 189, 190, 199, 200, 201, 202, 203, 208; ~ fiili 37; ~ iftirası 34, 199, 200, 201
 zirai akitler 28
 Zofar 99
 zürri vakıf 119

KÂSEDEN

- ▶ Ahmet Akbulut
 - Sahabe Dönemi İktidar Kavgası*
 - Müslüman Kültürde Kur'an'a Yabancılaşma Süreci*
- ▶ Çağlar Karadağ
 - Muhyiddin İbn Arabî ve Düşünce Dünyası*
 - Kaderin Sırrını Anlamak*
- ▶ Ahmet Cahid Haksever
 - Tasavvufu Anlama Kılavvuzu*
- ▶ Cemil Kutlutürk
 - Hinduizm'de Avatar İnancı*
- ▶ Enbiya Yıldırım
 - Hadis Problemleri*
 - Hadiste Metin Tenkidi*
 - Sahih Hadis Bulunmayan Konular*
- ▶ Fuad Sezgin
 - Buhârî'nin Kaynakları*
- ▶ Gerlof Van Vloten
 - Emevi Devrinde Arab Hâkimiyeti, Şîa ve Mesih Akideleri Üzerine Araştırmalar*
(çev. Mehmed Said Hatiboğlu)
- ▶ Habip Demir
 - Horasan'da Şîlik*
- ▶ Hayri Kirbaşoğlu
 - Ahîr Zaman İlmihali*
 - Alternatif Hadis Metodolojisi*
 - Destursuz Çağa Girenler*
 - Ehl-i Sünnet'in Kurucu Ataları*
 - Eskimez Yeni*
 - İslam'ın Kurucu Metni*
 - İslami İlimlerde Metod Sorunu*
 - Namazların Birleştirilmesi*
 - Üçüncü Yol Mukaddimesi*
- ▶ Hidayet Şefkatli Tuksal
 - Kadın Karşıtı Söylemin İslam Gelenegindeki İzdüşümleri*
- ▶ Hüseyin Çelik
 - Kur'an Ahkâmının Değişmesi*
- ▶ İbn Kuteybe
 - Hadis Müdafası*
(çev. M. Hayri Kirbaşoğlu)
- ▶ İrfan Aycan
 - Mu'âviye b. Ebî Süfyân*
- ▶ Joseph Schacht
 - İslam Hukukuna Giriş*
(çev. Mehmet Dağ - Abdulkadir Şener)
- ▶ Mahmud Esad
 - İki Cihan Devleti Arasında Hz. Muhammed (sas.)*
(yay. haz. Seyfettin Erşahin)
- ▶ Mahmud Esad Erkaya
 - Kur'an Kaynaklı Tasavvuf Kavramları*
- ▶ Mehmet Ata Az
 - Tanrı'nın Bilinebilirliği*
- ▶ Mehmed Said Hatiboğlu
 - Hız Peygamber ve Kur'an Dışı Vahiy*
 - Hadis Tedkikleri*
 - İslam'ın Aktüel Değeri Üzerine 1-2*
 - Kültürel Mirasımızı Tenkid Zarureti*
 - Hilafetin Kuvvetsizliği*
 - İslami Tenkid Zihniyeti*
 - Siyasi İctimai Hâdiselerle Hadis Münasebetleri*
- ▶ Mehmet Görmez
 - Gazâlî'de Sünnet Hadis ve Yorum*
 - Hadis İliminin Temel Meseleleri*
 - Kalbin Erbaini*
 - Metodoloji Sorunu*
- ▶ Mehmet Emin Özafşar
 - Hadis ve Kültür Yazıları*
 - Hadisi Yeniden Düşünmek*
 - İdeolojik Hadisçiliğin Tarihi Arka Planı*
 - Oryantalist Yaklaşımına İtirazlar*
- ▶ Mehmet Emin Maşalı
 - Gâî Yorum*
 - Kaffâl eş-Şâfi'de Kur'an Yorum Anlayışı*
 - Kur'an'ın Metin Yapısı*
 - Kıraat İlmi*
- ▶ Mehmet Akif Koç, İsmail Albayrak
 - Tefsire Akademik Yaklaşımlar 1-2*
- ▶ Musa Carullah
 - Hatun (yay. haz. M. Görmez)*
 - İslam Şeriatının Esasları*
(yay. haz. Hatice K. Görmez)
- ▶ Muammer İskenderoğlu
 - Günümüz Selefiligi*
- ▶ M. A. Kirman, İ. Çapcıoğlu
 - Sekülerleşme*
- ▶ Mehmet Ulukütük
 - İslam Düşüncesinde Din ve Akıl*
- ▶ Mustafa Said Yazıcıoğlu
 - Mâturîdî ve Neseî'ye Göre İnsan Hürriyeti*
- ▶ M. Yusuf Güraya
 - Sünnetin Neliği Sorunu* (çev. M. Emin Özafşar)
- ▶ Nurullah Yazar
 - Büyük Selçuklu Devleti'nde İktidar Mücadeleleri*
- ▶ Nihat Ergün
 - İktisadi ve Siyasi Düşünce de Akıl*
- ▶ Rudi Paret
 - Kur'an Üzerine Makaleler*
(çev. Ömer Özsoy)
- ▶ Selim Türcan
 - Neshin Problematik Tarihi*
- ▶ Reza Arasteh
 - Aşkta ve Yaratıcılıkta Yeniden Doğuş*
(çev. Bekir Demirkol, İbrahim Özdemir)
- ▶ Seyfettin Erşahin
 - Tasavvufu Anlama Kılavvuzu*
- ▶ Sönmez Kutlu
 - İmam Mâturîdî ve Maturidilik*
 - Selefilik'in Fikri Arka Planı*
 - Tarihsel Din Söylemleri Üzerine Zihniyet Çözümlemeleri*
- ▶ Şaban Ali Düzgün
 - Allah, Tabiat ve Tarih*
 - Âdem'den Öncesine Dönüş*
 - Çağdaş Dünyada Din ve Dindarlar*
 - Kimiksiz Hakikatler*
 - Sarp Yokuşun Eteğinde İnsan*
 - Sosyal Teoloji*
 - Dini Anlama Kılavvuzu*
- ▶ Zerkeşi
 - Hız. Aîşe'nin Sahabeye Yöneltilti Eleştiriler*
(yay. haz. Bünyamin Erul)